JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
PHILIPPE LÉGER
6 päivänä toukokuuta 1997 *

1. Social Security Commissionerin esittämän ennakkoratkaisupyynnön kohteena on kysymys, onko pääasian kantajan lakattava saamasta vammaisen sosiaaliavustusta siitä päivästä alkaen, jolloin hän on lopullisesti poistunut Yhdistyneestä kuningaskunnasta asettuakseen asumaan toiseen jäsenvaltioon.

2. Yhteisöjen tuomioistuinta pyydetään näin ollen tulkitsemaan yhteisön säännöksiä, jotka liittyvät sosiaaliturvajärjestelmien soveltamiseen yhteisön alueella liikkuviin työntekijöihin ja koskevat erityisesti "maksuihin perustumattomia erityisetuuksia", ja jotka ovat olleet voimassa 1.6.1992 alkaen, [1] sekä arvioimaan niiden pätevyys.

Kansallinen lainsäädäntö

3. Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että *disability living allowance* (vammaisen elämisavustus, jäljempänä DLA) on maksuihin perustumaton etuus, [2] joka maksetaan fyysisen tai henkisen vamman vuoksi invalidisoituneille henkilöille, ja jonka edellytyksenä ei ole todettu työkyvyttömyys ja joka ei ole sidottu varallisuuteen. [3]

4. DLA koostuu kahdesta osasta, joita ovat:

— toimintakykyyn perustuva osa, joka on tarkoitettu henkilöille, jotka eivät tule itsenäisesti toimeen (ja joka voidaan myöntää kolmessa eri maksuluokassa henkilön vamman vakavuuden ja hoidon tarpeellisuuden mukaan), ja

— liikkumiskykyyn perustuva osa, joka on tarkoitettu liikuntarajoitteisille henkilöille (ja joka voidaan myöntää kahdessa eri maksuluokassa liikuntarajoitteen luonteen ja asteen mukaan).

5. Ennen DLA:n käyttöönottoa 1.4.1992 [4] kansallisessa lainsäädännössä säädettiin kah-

* Alkuperäinen kieli: ranska.

1 — Sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä 14 päivänä kesäkuuta 1971 annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 1408/71, sellaisena kuin se on konsolidoituna ja muutettuna 2 päivänä kesäkuuta 1983 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 2001/83 (EYVL L 230, s. 6), sellaisena kuin se on muutettuna 30 päivänä huhtikuuta 1992 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 1247/92 (EYVL L 136, s. 1), jäljempänä asetus N:o 1408/71 tai asetus.

2 — Toisin sanoen sen myöntäminen ei riipu sosiaaliturvamaksujen suorittamisesta.

3 — Siitä säädetään vuoden 1992 *Social Security Contributions and Benefits Actin* (sosiaaliturvamaksuista ja -etuuksista vuonna 1992 annetun lain) 71—76 §:ssä sekä vuoden 1991 *Social Security (Disability Living Allowance) Regulations*issä (sosiaaliturvasta (vammaisen elämisavustus) vuonna 1991 annettu asetus).

4 — Vuoden 1991 *Disability Living Allowance and Disability Working Allowance Actin* (vammaisen elämisavustuksesta ja vammaisen työskentelyavustuksesta vuonna 1991 annettu laki) nojalla.

dentyyppisistä maksuihin perustumattomista etuuksista, jotka eivät olleet varallisuuteen sidottuja ja joiden tarkoitus oli sama kuin DLA:n kummankin osan tarkoitus. Näitä olivat *attendance allowance* (hoitoavustus, jäljempänä AA), jonka kaksi maksuluokkaa vastasivat DLA:n toimintakykyyn perustuvan osan kahta ylintä maksuluokkaa, sekä *mobility allowance* (liikkumisavustus, jäljempänä MA), jonka maksuluokka vastasi DLA:n liikkumiskykyyn perustuvan osan ylintä maksuluokkaa. [5]

6. DLA:n kummankin osan myöntämisen edellytykset ovat samat kuin AA:n ja MA:n myöntämiselle säädetyt edellytykset — kansalaisuuteen liittyviä edellytyksiä ei erityisesti ole. Kansallisessa lainsäädännössä säädetään muun muassa, että kaikkien hakijoiden on täytettävä Isossa-Britanniassa asumista ja oleskelua koskevat edellytykset. [6] Tästä asumista koskevasta edellytyksestä voidaan luopua pääsääntöisesti ainoastaan siinä tapauksessa, että kyse on *väliaikaisesta* poissaolosta valtion alueelta. [7]

perheenjäsenilleen eikä sen tarkoituksena myöskään ole eri jäsenvaltioiden tällä alalla sovellettavien kansallisten lainsäädäntöjen yhdenmukaistaminen, vielä vähemmän niiden yhdistäminen; sitä vastoin asetuksella *yhteensovitetaan* näitä lainsäädäntöjä perustamalla lisäksi sääntökokonaisuus, jonka lopullisena tavoitteena on poistaa sellaiset tilanteet, jotka voivat haitata perustamissopimuksessa tunnustetun vapaan liikkuvuuden oikeuden käyttämistä.

8. Asetuksen N:o 1408/71 *asiallinen ulottuvuus* määritellään asetuksen 4 artiklassa, jossa siihen luetaan kaikki lainsäädäntö, joka koskee kyseisen artiklan 1 kohdassa lueteltuja "sosiaaliturvan aloja" — kuten "työkyvyttömyysetuuksia", joista säädetään b alakohdassa — ja suljetaan pois "sosiaalihuolto ja lääkinnällinen huolto" (4 kohta), mutta ei toisaalta tehdä eroa maksuihin perustuvien ja maksuihin perustumattomien järjestelmien välillä (2 kohta).

Yhteisön säännöstö

Asetus N:o 1408/71 ennen vuoden 1992 uudistusta

7. Asetuksella N:o 1408/71 ei perusteta itsenäistä sosiaaliturvajärjestelmää yhteisön alueella liikkuville työntekijöille ja heidän

9. Jäsenvaltioiden on 5 artiklan mukaisesti täsmennettävä 4 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettu kansallinen lainsäädäntö ja järjestelmät julistuksilla, jotka annetaan tiedoksi ja julkaistaan. Näin ollen asetuksen liitteessä VI olevan L jakson 11 kohdassa Yhdistynyt kuningaskunta mainitsee AA:n 4 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettuna työkyvyttömyysetuutena.

10. Asetuksen 10 artiklan 1 kohdassa esitetään asetuksen soveltamisalaan kuuluviin

5 — Uusia AA- tai MA-avustuksia ei ole enää myönnetty 1.4.1992 jälkeen lukuun ottamatta yli 65-vuotiaille edunsaajille myönnettävää AA:ta.

6 — Vuoden 1992 *Social Security Contributions and Benefits Actin* 71 §:n 6 momentti ja vuoden 1991 *Social Security (Disability Living Allowance) Regulationsin* 2 §:n 1 momentti.

7 — Vuoden 1991 *Social Security (Disability Living Allowance) Regulationsin* 2 §:n 2 momentti.

etuuksiin liittyvästä *asumista koskevista edellytyksistä luopumisen periaatteesta* seuraavasti:

"1. Jollei tässä asetuksessa toisin säädetä, työkyvyttömyys-, vanhuus- tai jälkeenjääneiden rahaetuuksia, työtapaturma- tai ammattitautieläkkeitä ja kuolemantapauksen johdosta annettavia avustuksia, joihin on saavutettu oikeus yhden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, ei saa vähentää, muuttaa, keskeyttää, peruuttaa tai takavarikoida sen vuoksi, että etuuden saaja asuu muun jäsenvaltion alueella kuin sen, jossa maksamisesta vastuussa oleva laitos sijaitsee."

Asetuksella N:o 1247/92 tehdyt muutokset

Perustelut

11. Alkuperäisessä muodossaan asetuksen N:o 1408/71 4 artiklassa rajoitetaan asetuksen soveltamisala ainoastaan varsinaisiin sosiaaliturvaetuuksiin ja suljetaan sosiaalihuoltoon kuuluvat etuudet sen ulkopuolelle. Näin ollen ainoastaan ensinmainitut etuudet voitiin viedä toiseen jäsenvaltioon 10 artiklan 1 kohdan mukaisesti, kun taas jälkimmäisiä etuuksia ei voitu viedä. Asetuksessa ei kuitenkaan määritellä näitä kahta käsitettä millään tavoin.

12. Sen huomion perusteella, että "— — asetuksen N:o 1408/71 soveltamisalan ulkopuolelle jäävien etuuksien ja siihen kuuluvien etuuksien välinen erottelu perustuu olennaisesti kunkin etuuden perustekijöihin, erityisesti etuuden tavoitteisiin ja sen myöntämisen edellytyksiin", [8] yhteisöjen tuomioistuin on valinnut 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista lainsäädännöistä ja järjestelmistä laajan tulkinnan, joka on kansallisista määreistä riippumaton ja joka sisältää tietyt etuudet, jotka niiden "— — henkilöllisen soveltamisalan, niiden päämäärien ja niiden soveltamista koskevien yksityiskohtaisten sääntöjen perusteella" [9] rinnastetaan samanaikaisesti sosiaalihuoltoon [10] ja sosiaaliturvaan. [11]

13. Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan tällainen niin sanottu "sekatyyppinen" tai "hybridiluonteinen" etuus olisi "— — katsottava sosiaaliturvaetuudeksi [edellyttäen, että] ensinnäkin kyseinen etuus myönnetään edunsaajille laissa määritellyn aseman perusteella riippumatta yksittäisistä henkilökohtaisia tarpeita koskevista harkin-

8 — Asia 249/83, Hoeckx, tuomio 27.3.1985 (Kok. 1985, s. 973, 11 kohta). Ks. myös esimerkiksi asia 9/78, Gillard, tuomio 6.7.1978 (Kok. 1978, s. 1661, 12 kohta); asia 139/82, Piscitello, tuomio 5.5.1983 (Kok. 1983, s. 1427, 10 kohta); asia C-111/91, komissio v. Luxemburg, tuomio 10.3.1993 (Kok. 1993, s. I-817, 28 kohta) ja asia C-66/92, Acciardi, tuomio 2.8.1993 (Kok. 1993, s. I-4567, 13 kohta).

9 — Edellä alaviitteessä 8 mainittu asia Hoeckx (tuomion 12 kohta). Ks. myös esimerkiksi asia 1/72, Frilli, tuomio 22.6.1972 (Kok. 1972, s. 457, 13 kohta); asia 187/73, Callemeyn, tuomio 28.5.1974 (Kok. 1974, s. 553, 6 kohta; asia 24/74, Biason, tuomio 9.10.1974 (Kok. 1974, s. 999, 9 kohta); yhdistetyt asiat 379/85, 380/85, 381/85 ja 93/86, Giletti ym., tuomio 24.2.1987 (Kok. 1987, s. 955, 9 kohta) ja asia C-356/89, Newton, tuomio 20.6.1991 (Kok. 1991, s. I-3017, 12 kohta).

10 — Siksi, että nämä etuudet on tarkoitettu henkilön ilmeiseen tarpeeseen ja vaikka niiden myöntämisen edellytyksenä on saajan toimeentulomahdollisuuksien ja erityistilanteen tarkistaminen, kaikki ammatinharjoittamiseen tai maksujen suorittamiseen liittyvät vaatimukset jätetään huomiotta.

11 — Siksi, että henkilöillä, joita asia koskee, on etuuksiin laissa suojattu oikeus, johon ei käytetä mitään harkintavaltaa, kunhan etuuksien myöntämisen lakisääteiset edellytykset täyttyvät.

nanvaraisista arvioista, ja toiseksi, että se on jokin 4 artiklan 1 kohdassa nimenomaisesti luetelluista etuuksista — —". [12]

Uudet säännökset

14. Tämän oikeuskäytännön [13] huomioon ottaen neuvosto lisäsi EY:n perustamissopimuksen 51 ja 235 artiklan nojalla annetulla asetuksella N:o 1247/92 asetukseen N:o 1408/71 erityisiä yhteensovittamissääntöjä, joita sovelletaan tiettyihin maksuihin perustumattomiin etuuksiin, jotka on siitä alkaen sisällytetty nimenomaisesti asetuksen soveltamisalaan. Kyse on tämäntyyppisistä etuuksista, jotka on tarkoitettu joko antamaan lisä-, korvaavaa tai täydentävää turvaa sellaisia tapahtumia vastaan, jotka kuuluvat asetuksessa N:o 1408/71 tarkoitettuihin sosiaaliturvan aloihin, tai työkyvyttömien erityistä suojelemista varten.

15. Asetuksen N:o 1408/71 uudessa 4 artiklan 2 a kohdassa tähän viitataan seuraavasti:

"2 a. Tätä asetusta sovelletaan maksuihin perustumattomiin erityisetuuksiin, jotka annetaan muun kuin 1 kohdassa tarkoitetun lainsäädännön tai järjestelmän perusteella, tai jotka on suljettu 4 kohdan nojalla sovelta-

misalan ulkopuolelle, jos tällaiset etuudet on tarkoitettu:

a) antamaan lisä-, korvaavaa tai täydentävää turvaa sellaista tapahtumaa vastaan, joka kuuluu 1 kohdan a—h alakohdassa tarkoitettuihin sosiaaliturvan aloihin; tai

b) vain työkyvyttömien erityistä suojelemista varten."

16. Asetuksen 5 artiklaa muutettiin siten, että jäsenvaltioiden on täsmennettävä myös 4 artiklan 2 a kohdassa tarkoitettu lainsäädäntö ja järjestelmät julistuksessaan (on syytä panna merkille, että Yhdistynyt kuningaskunta ei ole antanut tällaista julistusta).

17. Näitä etuuksia varten perustettua yhteensovittamisjärjestelmää koskee uusi 10 a artikla, jonka 1 kohdan nojalla asumista koskevasta edellytyksestä luopumisen periaatteesta voidaan tehdä poikkeus niiden etuuksien osalta, joista kyseiset etuudet perustanut valtio on ennakolta antanut tätä koskevan julistuksen:

"1. Sen estämättä, mitä 10 artiklassa ja III osastossa säädetään henkilöistä, joihin tätä

12 — Edellä alaviitteessä 8 mainittu asia Acciardi (tuomion 14 kohta). Ks. myös esimerkiksi asia C-78/91, Hughes, tuomio 16.7.1992 (Kok. 1992, s. I-4839, 15 kohta).

13 — Ks. sitä koskeva nimenomainen maininta asetuksen N:o 1247/92 kolmannessa ja neljännessä perustelukappaleessa, joita lainataan ratkaisuehdotukseni 47 kohdassa.

asetusta sovelletaan, myönnetään 4 artiklan 2 a kohdassa tarkoitettuja maksuihin perustumattomia rahallisia erityisetuuksia yksinomaan sen jäsenvaltion alueella ja kyseisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti, jonka alueella he asuvat, vain jos nämä etuudet on lueteltu liitteessä II a. Etuudet myöntää asuinpaikan laitos omalla kustannuksellaan."

18. DLA sisältyy liitteessä II a olevan L jakson f kohdassa (Yhdistynyt kuningaskunta) mainittujen erityisetuuksien luetteloon.

19. Asetuksen 10 a artiklan 2—4 kohdan tarkoituksena on, että toisen jäsenvaltion alueella täyttyneet kaudet tai siellä tapahtuneet tosiseikat tunnustettaisiin perusteeksi näiden etuuksien myöntämiselle asuinvaltion alueella:

"2. Sen jäsenvaltion vakuutuslaitos, jonka lainsäädännön mukaan 1 kohdassa tarkoitettua etuutta koskevan oikeuden saavuttamiseksi edellytetään työskentely-, yrittäjä- tai asumiskausien täyttymistä, ottaa tarpeellisessa määrin huomioon työskentely-, yrittäjä- ja asumiskaudet, jotka ovat täyttyneet toisen jäsenvaltion alueella, ikään kuin ne olisivat ensiksi mainitun jäsenvaltion alueella täyttyneitä kausia.

3. Jos jäsenvaltion lainsäädännön mukaan 1 kohdassa tarkoitetun lisänä myönnettävän etuuden saavuttamiseksi edellytetään jonkin 4 artiklan 1 kohdan a—h alakohdassa mainitun etuuden saamista, eikä sovellettavan lainsäädännön mukaan tällaisen etuuden suorittamiseen ole velvollisuutta, toisen jäsenvaltion lainsäädännön nojalla myönnettyä vastaavaa etuutta pidetään ensiksi mainitun jäsenvaltion lainsäädännön mukaan myönnettynä etuutena, kun kysymys on oikeudesta lisään.

4. Jos jäsenvaltion lainsäädännön mukaan 1 kohdassa tarkoitetun vammais- tai työkyvyttömyysetuuden saamiseksi edellytetään, että vammaisuus tai työkyvyttömyys todettiin ensimmäisen kerran tämän jäsenvaltion alueella, tämä edellytys katsotaan täyttyneeksi, jos vammaisuus tai työkyvyttömyys todettiin ensimmäisen kerran jonkin toisen jäsenvaltion alueella."

20. Tämän 1.6.1992 voimaan tulleen uudistuksen soveltamiseen liittyy siirtymätoimenpiteitä, joiden tarkoituksena on erityisesti säilyttää ennen uudistuksen hyväksymistä olemassa olleet oikeudet (asetuksen N:o 1247/92 2 artikla).

Tosiseikat ja asian käsittelyn vaiheet

21. Snares (jäljempänä pääasian kantaja), Yhdistyneen kuningaskunnan kansalainen,

työskenteli palkattuna työntekijänä ja suoritti maksunsa Yhdistyneen kuningaskunnan sosiaaliturvajärjestelmään lähes kahdenkymmenenviiden vuoden ajan.

22. Jouduttuaan vakavaan onnettomuuteen huhtikuussa 1993 hän haki elinikäistä DLA:ta ja sai sen — toimintakykyyn perustuvan osan osalta keskimmäisessä maksuluokassa ja liikkumiskykyyn perustuvan osan osalta ylimmässä maksuluokassa — 1.9.1993 alkaen. [14]

23. Saatuaan tiedon, että pääasian kantaja poistui lopullisesti valtion alueelta 13.11.1993 asettuakseen pysyvästi asumaan Teneriffalle Espanjaan, missä hänen äitinsä asuu, kansallinen toimivaltainen viranomainen katsoi, että koska Snares ei enää täyttänyt Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädäntöön sisältyvää asumista koskevaa edellytystä, hänellä ei kyseisestä päivästä alkaen enää ollut oikeutta DLA:han.

24. Salisbury Social Security Appeal Tribunal, jolle asiassa oli tehty valitus, vahvisti tämän päätöksen erityisesti sillä perusteella, että asetukseen N:o 1408/71 asetuksella N:o 1247/92 tehtyjen muutosten nojalla kansallisessa lainsäädännössä voitiin asetuksen N:o 1247/92 voimaantulopäivästä 1.6.1992 alkaen asettaa asumista koskeva edellytys DLA:n maksamiselle.

25. Kantaja kääntyi tällöin Social Security Commissionerin puoleen ja toi esille erityisesti, että DLA on asetuksen N:o 1408/71 4 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettu työkyvyttömyysetuus samoin kuin sen korvaamat AA [15] ja MA, [16] ja että hänen on näin ollen voitava edelleen saada tätä korvausta Espanjassa asetuksen 10 artiklan 1 kohdan mukaisesti.

26. Haluamatta tässä vaiheessa "ottaa kantaa" asianosaisten "väitteiden perusteltavuuteen" [17] kansallinen tuomioistuin esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat kysymykset:

"1) Onko neuvoston asetukseen N:o 1408/71 neuvoston asetuksella N:o 1247/92 1.6.1992 alkaen lisätyillä 4 artiklan 2 a kohdalla ja 10 a artiklalla sellainen vaikutus, että asetuksen N:o 1408/71 4 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan ei enää kuulu etuus, jonka olisi katsottu kuuluvan sen soveltamisalaan ennen 1.6.1992, kun kyseessä on henkilö, joka kuului tai oli kuulunut tietyn jäsenvaltion sosiaaliturvalainsäädännön piiriin aikaisemman työskentelyn perusteella, mistä olisi seurauksena,

14 — Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus toteaa (huomautusten 1.1, 1.2 ja 1.5 kohdassa), että Snares on onnettomuudestaan alkaen saanut ja saa edelleen myös maksuihin perustuvaa etuutta (vammaisuuteen perustuva etuus, *invalid benefit*, jonka on 13.4.1995 alkaen korvannut vuoden 1992 *Social Security Contributions and Benefits Act*in 30A—30E §:ssä tarkoitettu työkyvyttömyysetuus, *incapacity benefit*).

15 — Koska se sisältyy Yhdistyneen kuningaskunnan asetuksen 5 artiklan mukaisesti antamaan julistukseen 4 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen järjestelmien osalta (ks. ratkaisuehdotukseni 9 kohta).

16 — Tämä korvaus ei sisälly Yhdistyneen kuningaskunnan julistukseen, mutta yhteisöjen tuomioistuin on tunnustanut sen asetuksen 4 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetuksi "sosiaaliturvaetuudeksi" edellä alaviitteessä 9 mainitussa asiassa Newton antamassaan tuomiossa.

17 — Ennakkoratkaisupyynnön 25 kohta.

että henkilö, jolle tietyn jäsenvaltion lainsäädännön nojalla syntyy tai on syntynyt oikeus tällaiseen etuuteen 1.6.1992 jälkeen, ei enää voi vedota asetuksen N:o 1408/71 10 artiklan 1 kohtaan estääkseen sen, että hän menettää oikeutensa etuuteen palkästään sen vuoksi, että hän asuu toisen jäsenvaltion alueella?

2) Mikäli ensimmäiseen kysymykseen vastataan myöntävästi, onko neuvosto voinut antaa asetuksen N:o 1247/92 perustamissopimuksessa ja erityisesti sen 51 ja 235 artiklassa neuvostolle myönnetyn toimivallan nojalla?"

Vastaukset ennakkoratkaisukysymyksiin

27. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen kehotuksen mukaisesti otan kantaa asetuksen N:o 1408/71 4 artiklan 2 a kohdan ja 10 a artiklan soveltamisalaan ja pätevyyteen.

28. Täsmennän ennakolta, että pääasian kantaja kuuluu todellakin asetuksen N:o 1408/71 *henkilölliseen soveltamisalaan* sellaisena kuin se määritellään asetuksen 2 artiklan 1 kohdassa:

"1. Tätä asetusta sovelletaan työntekijöihin, jotka ovat tai ovat olleet yhden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännön alaisia ja jotka ovat jäsenvaltion kansalaisia — — ."

29. Tästä kohdasta ei ole epäselvyyttä, kuten Social Security Commissioner toteaa, "— — koska [kantaja] oli ollut palkattuna työntekijänä Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön alainen ja koska hän oli Yhdistyneen kuningaskunnan kansalainen". [18]

30. Itse asiassa asetuksen 1 artiklan a kohdassa tarkoitettu "työntekijän" käsite määritellään yksinomaan sillä perusteella, että asianomainen on vakuutettu, eikä todellisen työskentelyn perusteella. Yhteisöjen tuomioistuin päättelee tästä, että kyseisen käsitteen "soveltamisala on yleinen ja siihen kuuluvat — — kaikki henkilöt, jotka on vakuutettu yhden tai useamman jäsenvaltion sosiaaliturvalainsäädännön mukaisesti, *riippumatta siitä, ovatko he ansiotyössä*". [19]

18 — Ennakkoratkaisupyynnön 12 kohta.

19 — Asia 182/78, Pierik, tuomio 31.5.1979 (Kok. 1979, s. 1977, 4 kohta), kursivointi tässä. Ks. myös asia C-215/90, Twomey, tuomio 10.3.1992 (Kok. 1992, s. I-1823, 13 kohta).

31. Tämän perusteella asetuksen henkilölliseen soveltamisalaan kuulumiseksi riittää, että jäsenvaltion kansalainen kuuluu tai on kuulunut yhden tai useamman jäsenvaltion sosiaaliturvajärjestelmään. [20]

32. Tämä pätee Snaresiin, joka näin ollen voi vedota asetuksen säännöksiin.

Asetuksen N:o 1408/71 4 artiklan 2 a kohdan ja 10 a artiklan soveltamisala

33. Tämän ensimmäisen kysymyksen tarkoituksena on sen selvittäminen, kuuluuko DLA asetuksen N:o 1408/71 4 artiklan 1 kohdan b alakohdan asialliseen soveltamisalaan eli onko se työkyvyttömyysetuus, jota näin ollen koskisi 10 artiklan 1 kohtaan sisältyvä asumista koskevista edellytyksistä luopumisen periaate, vai onko sitä pidettävä "maksuihin perustumattomana erityisetuutena", jonka tarkoituksena on "työkyvyttömien erityinen suojeleminen" saman asetuksen 4 artiklan 2 a kohdan b alakohdassa tarkoitetussa merkityksessä, ja jonka myöntämiselle voidaan asettaa asumista koskeva edellytys 10 a artiklan mukaisesti.

34. Kaikki menettelyssä väliintulijoina olleet jäsenvaltiot (Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta, Espanjan kuningaskunta, Ranskan tasavalta, Saksan liittotasavalta ja Itävallan tasavalta) sekä neuvosto ja komissio vastustavat, tosin pienin vivahde-eroin, pääasian kantajan esittämää väitettä, jonka mukaan DLA kuuluisi asetuksen 4 artiklan 1 kohdan b alakohdan säännösten soveltamisalaan.

35. Ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin noudattaisi niiden kantaa, joka mielestäni on ainoa hyväksyttävissä oleva kanta, kun otetaan huomioon pääasian tosiseikkojen tapahtumahetkellä sovellettu lainsäädäntö.

36. Muistettakoon tältä osin ensinnäkin, että on eroteltava selvästi kaksi ajanjaksoa.

37. *Ennen* asetuksen N:o 1247/92 voimaantulopäivää *1.6.1992* yhteisön säännösten soveltamisesta oli seurauksena kolmentyyppisiä järjestelmiä.

38. Eroteltakoon aluksi sosiaalihuollon ja lääkinnällisen huollon etuudet, jotka nimenomaisesti asetuksen N:o 1408/71 soveltamisalan ulkopuolelle suljettuina eivät voineet kuulua yhteisön oikeuteen perustuvien

20 — Todettakoon ohimennen, että erään kirjoittajan mukaan "Näin rajattuna asetuksen henkilöllinen soveltamisala ylittää varsin laajalti perustamissopimuksessa taatun henkilöiden vapaan liikkuvuuden." Van Raepenbusch, S.: "La sécurité sociale des personnes qui se déplacent à l'intérieur de la Communauté", *Joly Communautaire*, osa 2, Pariisi, 1995, 20 kohdan lopussa.

sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamistoimenpiteiden piiriin. Asetuksen 10 artiklan 1 kohdan säännökset eivät siis koskeneet niitä.

39. Sitä vastoin sosiaaliturvaetuuksina, jotka tuolloin ainoina etuuksina kuuluivat nimenomaisesti asetuksen N:o 1408/71 4 artiklan soveltamisalaan, sovellettiin 10 artiklan 1 kohdassa ilmaistua asumista koskevista edellytyksistä luopumisen periaatetta, joka "— — varmistaa etuuden saajalle täyden oikeuden tiettyihin eläkkeisiin ja avustuksiin, joihin on saavutettu oikeus yhden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, vaikka hän asuukin muun jäsenvaltion alueella kuin sen, jossa maksamisesta vastuussa oleva laitos sijaitsee", [21] ja jonka tarkoituksena on "— — edistää työntekijöiden vapaata liikkuvuutta suojelemalla henkilöitä, joiden oikeutta asia koskee, haitoilta, joita voisi aiheutua heidän asuinpaikkansa siirtymisestä jäsenvaltiosta toiseen". [22]

AA kuului tuolloin tähän luokkaan Yhdistyneen kuningaskunnan 5 artiklan mukaisesti antaman julistuksen perusteella.

40. Toisaalta, vaikka asetuksessa N:o 1408/71 ei siitä nimenomaisesti säädetäkään, yhteisöjen tuomioistuin otti oikeuskäytännössään huomioon niin sanottujen "sekatyyppisten" tai "hybridiluonteisten" etuuksien luokan, joka siis "— — rinnastetaan samanaikaisesti kumpaankin [muuhun] etuuksien luokkaan". [23] Koska niitä koskevia erityisiä säännöksiä ei ollut, yhteisöjen tuomioistuin rinnasti ne asetuksen 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin sosiaaliturvaetuuksiin, jos niissä oli näiden etuuksien olennaiset piirteet.

41. Yhteisöjen tuomioistuimen tulkinta tästä säännöksestä mahdollisti siis sen, että tällaisten etuuksien saaja saattoi säilyttää ne siirtyessään asumaan toisen jäsenvaltion alueelle silloinkin, kun nämä etuudet oli niiden perustana olevassa lainsäädännössä varattu ainoastaan valtion alueella asuville henkilöille, 10 artiklan 1 kohdan nojalla.

42. Yhteisöjen tuomioistuin on katsonut esimerkiksi, että asetuksen soveltamisalaan kuuluvat: Belgiassa [24] ja Ranskassa [25] vanhuksille taattu toimeentulo; Yhdistyneen kuningaskunnan *family credit*; [26] Alankomaiden lainsäädännössä tietyille työttömille myönnetty

21 — Asia 51/73, Smieja, tuomio 7.11.1973 (Kok. 1973, s. 1213, 14 kohta).

22 — Ks. edellä alaviitteessä 21 mainitun tuomion 20 kohta. Ks. myös asia 92/81, Camera, tuomio 10.6.1982 (Kok. 1982, s. 2213, 14 kohta) ja asia C-293/88, Winter-Lutzins, tuomio 2.5.1990 (Kok. 1990, s. 1623, 15 kohta).

23 — Edellä alaviitteessä 8 mainittu asia Newton (tuomion 12 kohta).

24 — Edellä alaviitteessä 9 mainittu asia Frilli sekä asia 261/83, Castelli, tuomio 12.7.1984 (Kok. 1984, s. 3199).

25 — Edellä alaviitteessä 9 mainittu asia Biason ja Giletti ym. sekä asia C-236/88, komissio v. Ranska, tuomio 12.7.1990 (Kok. 1990, s. I-3163) ja asia C-307/89, komissio v. Ranska, tuomio 11.6.1991 (Kok. 1991, s. I-2903).

26 — Edellä alaviitteessä 12 mainittu asia Hughes.

sosiaalinen etu [27] sekä Belgian, [28] Ranskan [29] ja Yhdistyneen kuningaskunnan [30] lainsäädäntöön sisältyvät vammaisten korvaukset.

43. Tämän oikeuskäytännön yhteydessä yhteisöjen tuomioistuin arvioi edellä mainitussa asiassa Newton antamassaan tuomiossa MA:n piirteitä.

Yhteisöjen tuomioistuin toi esiin, että:

"— — vaikka sentyyppinen lainsäädäntö, josta pääasiassa on kyse, rinnastetaan tietyiltä piirteiltään sosiaalihuoltoon erityisesti siksi, että siinä säädetyn etuuden myöntäminen ei riipu työskentely-, vakuutus- tai maksukausien täyttymisestä, se kuitenkin tietyissä oloissa lähenee sosiaaliturvaa", [31]

ja luokitteli MA:n niin sanotuksi "sekatyyppiseksi" etuudeksi.

44. Yhteisöjen tuomioistuin täsmensi kuitenkin, että tällainen etuus voitiin rinnastaa 4 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettuun työkyvyttömyysetuuteen ainoastaan "— — sellaisen palkatun työntekijän tai itsenäisen ammatinharjoittajan osalta, joka aiemman työskentelynsä perusteella jo kuuluu sen valtion sosiaaliturvajärjestelmään, jonka lainsäädäntöön vedotaan", "— — silloinkin, kun etuus voisi muiden edunsaajaryhmien osalta jäädä tämän määritelmän ulkopuolelle". [32]

Viimeksi mainittua kohtaa yhteisöjen tuomioistuin selitti seuraavasti:

"[MA: n] ei erityisesti voida katsoa kuuluvan sosiaaliturvan alaan perustamissopimuksen 51 artiklassa ja asetuksessa N:o 1408/71 tarkoitetussa merkityksessä, kun kyse on henkilöistä, jotka ovat palkattuina työntekijöinä tai itsenäisinä ammatinharjoittajina olleet yksinomaan muiden jäsenvaltioiden lainsäädännön alaisia", [33] sillä muu ratkaisu voisi järkyttää vakavasti "— — sen järjestelmän tasapainoa, jonka perustana olevalla kansallisella lainsäädännöllä jäsenvaltiot osoittavat huolenpitoaan alueellaan asuvista vammaisista". [34]

45. Tämän oikeuskäytännön mukaisesti MA:ta oli siis ennen asetuksen N:o 1408/71 muuttamista pidettävä "sekatyyppisenä"

27 — Edellä alaviitteessä 8 mainittu asia Acciardi.

28 — Asia 39/74, Costa, tuomio 13.11.1974 (Kok. 1974, s. 1251); asia 7/75, aviopuolisot F., tuomio 17.6.1975 (Kok. 1975, s. 679) sekä edellä alaviitteessä 9 mainittu asia Callemeyn.

29 — Asia 63/76, Inzirillo, tuomio 16.12.1976 (Kok. 1976, s. 2057).

30 — Edellä alaviitteessä 9 mainittu asia Newton.

31 — Tuomion 13 kohta.

32 — Tuomion 15 kohta.

33 — Tuomion 16 kohta.

34 — Tuomion 17 kohta.

etuutena, joka rinnastettiin kyseisen asetuksen 4 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettuun työkyvyttömyysetuuteen siltä osin kuin sen saajat olivat tai olivat olleet vakuutettuja Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön piirissä. Tämän johdosta ainoastaan nämä etuuden saajat saattoivat vaatia oikeutta tämän etuuden maastavientiin asetuksen 10 artiklan 1 kohdassa esitetyn periaatteen mukaisesti. Muut tämän etuuden saajat eivät voineet vedota asetuksen soveltamiseen, sillä MA oli heidän osaltaan 4 artiklan 4 kohdan mukainen etuus.

46. Tilannetta muutettiin jossakin määrin *1.6.1992*, jolloin asetus N:o 1247/92 tuli voimaan, selkeyden ja varmuuden lisäämiseksi.

47. Asetuksen N:o 1247/92 kolmannesta ja neljännestä perustelukappaleesta käy ilmi, että näiden asetuksen N:o 1408/71 muuttamista koskevien säännösten antamisperusteena on olennaisesti tarve ottaa huomioon edellä mainittu oikeuskäytäntö, joka liittyy lainsäädännössä siihen asti huomiotta jääneisiin "hybridiluonteisiin" etuuksiin:

"on myös tarpeellista ottaa huomioon yhteisön tuomioistuimen oikeuskäytäntö, jonka mukaan tietyt kansallisessa lainsäädännössä tarkoitetut etuudet saattavat samanaikaisesti kuulua sekä sosiaaliturvan että sosiaalihuollon alaan tällaisten lakien soveltamisalaan kuuluvien henkilöryhmien, niiden päämäärien ja niiden soveltamistapojen vuoksi,

yhteisön tuomioistuin on todennut, että lainsäädäntö, jonka mukaan tällaiset etuudet annetaan, muistuttaa joiltain ominaisuuksiltaan sosiaalihuoltoa, sikäli että tarve on olennainen soveltamisperuste, eikä etuuden saaminen perustu työskentely- tai maksukausien yhteenlaskemiseen, kun taas lainsäädäntö toisilta ominaisuuksiltaan muistuttaa sosiaaliturvaa sikäli, että tällaisten etuuksien antamistavassa ei käytetä harkintavaltaa ja etuudensaajilla on laillisesti määritetty asema".

48. Tämän uudistuksen voimaantulon jälkeen voidaan pääosin erottaa seuraavat luokat.

49. "Sosiaaliturvaetuuksien" järjestelmä on pysynyt ennallaan: näitä etuuksia koskee edelleen erityisesti 10 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu asumista koskevista edellytyksistä luopumisen periaate. Samoin 4 artiklan 4 kohdassa tarkoitettujen "sosiaalihuollon tai lääkinnällisen huollon" luonteiset etuudet jäävät perustetun yhteensovittamisjärjestelmän ulkopuolelle.

50. Uutta on sitä vastoin se, että nämä kaksi ensimmäistä luokkaa kattavat nykyään suppeamman joukon etuuksia, koska "sekatyyppisille" etuuksille, jotka aiemmin saattoivat kuulua jompaankumpaan näistä järjestelmistä, on nykyään oma järjestelmänsä. Ne sisältyvät näet nimenomaisesti asetuksen N:o 1408/71 4 artiklan 2 a kohtaan.

51. Tältä osin on eroteltava kaksi "maksuihin perustumattomien erityisetuuksien" tyyppiä.

52. Niihin etuuksiin, jotka jäsenvaltio on maininnut asetuksen liitteessä II a, sovelletaan uutta 10 a artiklaa, ja niiden myöntämiselle voidaan asettaa asumista koskeva edellytys. Sitä vastoin niiden tämäntyyppisten etuuksien osalta, joita ei ole mainittu, on noudatettava 10 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua "periaate"-järjestelmää, ja sosiaaliturvaetuuksien tavoin niidenkään myöntämisen edellytyksenä ei voi olla maassa asuminen.

53. Yhdistynyt kuningaskunta mainitsee DLA:n asetuksen N:o 1408/71 liitteessä II a. [35]

35 — L jakson f kohta.

54. Aiheuttaako tämä maininta tosiasiallisesti sen, että DLA luokitellaan "maksuihin perustumattomien erityisetuuksien" luokkaan, johon sovelletaan 10 a artiklaa?

55. Yhteisöjen tuomioistuin on jo ottanut kantaa tällaisten julistusten ja erityisesti asetuksen N:o 1408/71 5 artiklassa tarkoitettujen julistusten arvoon.

Tältä osin se katsoo, että:

"—— vaikka se seikka, ettei kansallista lakia tai asetusta ole mainittu asetuksen N:o 1408/71 5 artiklassa tarkoitetuissa julistuksissa, ei sellaisenaan voi osoittaa, ettei tämä laki tai asetus kuulu asetuksen N:o 1408/71 soveltamisalaan, sen seikan, että jäsenvaltio on maininnut tietyn lain julistuksessaan, on sitä vastoin katsottava osoittavan, että tämän lain perusteella myönnettävät etuudet ovat asetuksessa N:o 1408/71 tarkoitettuja sosiaaliturvaetuuksia". [36]

36 — Yhdistetyt asiat C-88/95, C-102/95 ja C-103/95, Martínez Losada ym., tuomio 20.2.1997 (Kok. 1997, s. I-869, 21 kohta), jossa viitataan asiassa 35/77, Beerens, 29.11.1977 annettuun tuomioon (Kok. 1977, s. 2249, 9 kohta). Ks. myös yleisemmin asia 100/63, Van der Veen, tuomio 15.7.1964 (Kok. 1964, s. 1105) ja asia 24/64, Dingemans, tuomio 2.12.1964 (Kok. 1964, s. 1259).

56. Tämä oikeuskäytäntö on täysin sovellettavissa liitteen II a mainintoihin. Samoin kuin se, että kansallinen lainsäädäntö on mainittu 5 artiklassa tarkoitetuissa julistuksissa osoittaa, että kyseisen lain perusteella myönnetyt etuudet ovat asetuksessa tarkoitettuja sosiaaliturvaetuuksia, niin se, että DLA:n kaltainen lainsäädäntö on mainittu liitteessä II a perusteena maksuihin perustuvalle erityisetuudelle, johon sovelletaan 10 a artiklan säännöksiä, riittää mielestäni osoittamaan selkeästi, että DLA kuuluu 4 artiklan 2 a kohdan soveltamisalaan.

57. Se seikka, että Yhdistynyt kuningaskunta ei ole maininnut sitä 5 artiklan mukaisesti, "— — ei ole ratkaiseva — —" [37] eikä siis sulje sitä tämän luokan ulkopuolelle, kuten samasta oikeuskäytännöstä ilmenee.

58. Lisäksi, vaikka tämä maininta yksinään riittää nähdäkseni osoittamaan DLA:n luonteen "maksuihin perustumattomana erityisetuutena", DLA:n sisällyttämiselle tähän etuusluokkaan on mielestäni muitakin perusteita.

59. Tältä osin voidaan ensinnäkin viitata aiheellisesti etuuksiin, jotka DLA korvasi kansallisessa lainsäädännössä, sillä kuten kaikki asianosaiset myöntävät, näillä etuuksilla oli samat piirteet kuin niitä seuranneen DLA:n kummallakin osalla, lukuun ottamatta yhtä niistä maksuluokista, joissa kumpikin osa voidaan myöntää.

60. Ennen vuotta 1992 vallinneessa järjestelmässä AA kuului asetuksen N:o 1408/71 4 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan, koska Yhdistynyt kuningaskunta mainitsi sen 5 artiklan mukaisesti antamassaan julistuksessa. Se ei kuitenkaan myöntämisedellytyksiltään ja luonteeltaan eronnut sitä täydentävästä MA:sta, jonka yhteisöjen tuomioistuin nimesi edellä mainitussa asiassa Newton antamassaan tuomiossa "sekatyyppiseksi" etuudeksi sen piirteiden perusteella.

61. Kun yhteisöjen tuomioistuin siis katsoi tämän etuuden kuuluvan asetuksen 4 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan määrittelemällä sen "sosiaaliturvaetuudeksi", jota tällä perusteella koskee 10 artiklan 1 kohdassa esitetty asumista koskevista edellytyksistä luopumisen periaate, tähän oli syynä, kuten edellä totesin, se, että erityisjärjestelmän tuolloin puuttuessa tämä säännös oli ainoa, jonka nojalla asetuksen soveltamisalaan voitiin sisällyttää sellaiset "sekatyyppiset" etuudet, joilla oli tämän tyypin olennaiset piirteet. Lisäksi totesin edellä, että tämä määrittely ei ollut järjestelmällinen ja että sen edellytyksenä oli, että MA:n saaja kuului Yhdistyneen kuningaskunnan sosiaaliturvajärjestelmään.

37 — Asia 70/80, Vigier, tuomio 27.1.1981 (Kok. 1981, s. 229, 15 kohta).

62. DLA:n edeltäjät olivat siis "sekatyyppisiä" etuuksia, ja DLA olisi loogisesti määriteltävä samoin.

63. Lisättäköön vielä toiseksi, jos se on tarpeen, että DLA:n piirteet paljastavat sen "sekatyyppisyyden". Yhtäältä se kuuluu sosiaalihuoltoon, koska se ei perustu työnteko- tai vakuutuskausiin ja koska sen tarkoituksena on vähentää yksityishenkilön ilmeistä puutetta, jonka aste otetaan huomioon erilaisia maksuluokkia soveltamalla. Toisaalta se kuuluu sosiaaliturvaan, koska se myönnetään oikeutena henkilöille, jotka täyttävät sen myöntämisen edellytykset, ilman yksittäistä ja harkinnanvaraista arviota heidän tilanteestaan.

64. Koska siis nähdäkseni ei ole epäilystä siitä, että DLA on todellakin "maksuihin perustumaton erityisetuus", ei voida myöskään kyseenalaistaa sitä, että DLA:han on sovellettava tätä etuusluokkaa koskevaa järjestelmää sellaisena kuin se otettiin käyttöön asetuksen N:o 1247/92 voimaantulopäivästä 1.6.1992 alkaen.

65. Sillä, että ennen muutosasetuksen hyväksymistä DLA:n tyyppisiin etuuksiin sovellettiin erilaista järjestelmää, ei ole merkitystä — paitsi näiden uusien säännösten pätevyyden osalta, jota tarkastellaan jäljempänä.

66. *Lain välittömän ajallisen sovellettavuuden periaatteen* [38] mukaisesti olisi siis viitattava tosiseikkojen tapahtumahetkellä voimassa olleeseen yhteisön säännöstöön. Tämän näkökohdan perusteena on "—— noudattaa oikeusvarmuuden periaatetta, jonka yhtenä vaatimuksena on, että kaikki tosiseikat arvioidaan tavallisesti niiden aikaisten oikeussääntöjen perusteella, ellei toisin nimenomaisesti ilmoiteta". [39]

67. Tältä osin Snares ei voi perustellusti vaatia, että häneen sovellettaisiin järjestelmää, jota ei enää ollut olemassa silloin, kun hän haki DLA:ta. Sellaisen hakijan oikeuksia, jonka vamma on syntynyt sen jälkeen, kun asetukseen N:o 1408/71 lisättiin 4 artiklan 2 a kohta ja 10 a artikla, sääntelevät yksinomaan nämä uudet säännökset. Esillä olevassa asiassa ei itse asiassa ole merkitystä sillä, voitiinko DLA:ta pitää tietyissä oloissa sosiaaliturvactuutena ennen 1.6.1992, kuten kantaja väittää.

68. Mainittakoon, että samasta syystä myöskään perustamissopimuksen 51 artiklan b kohdassa ilmaistu *saavutettujen oikeuksien säilyttämisen* periaate ei riitä perusteeksi siihen järjestelmään kuulumiseksi, jota DLA:han verrattaviin etuuksiin sovellettiin ennen vuoden 1992 uudistusta. Vaikka asetuksen

38 — Asetuksen N:o 1408/71 94 ja 95 artikla sekä asetuksen N:o 1247/92 2 artikla.

39 — Asia 10/78, Belbouab, tuomio 12.10.1978 (Kok. 1978, s. 1915, 7 kohta).

N:o 1247/92 2 artiklassa [40] taataankin, että ennen uudistusta syntyneen oikeuden haltija säilyttää oikeutensa, Snares ei voi vedota siihen, koska hänen oikeutensa DLA:han syntyi asetuksen N:o 1247/92 voimaantulon jälkeen.

69. On siis pääteltävä, että asetuksen N:o 1247/92 voimaantulopäivästä 1.6.1992 alkaen DLA on ollut asetuksen N:o 1408/71 4 artiklan 2 a kohdassa tarkoitettu "maksuihin perustumaton erityisetuus", jonka myöntämiseksi voidaan pätevästi edellyttää asumista myöntäjävaltion alueella sillä perusteella, että DLA mainitaan kyseisen asetuksen liitteessä II a, jollei hakijan saavutettujen oikeuksien säilyttämisestä muuta johdu.

Maksuihin perustumattomia erityisetuuksia koskevien säännösten pätevyys

70. Pääasian kantaja esittää, että koska asetusten N:o 1408/71 ja 1247/92 tarkoituksena oli helpottaa työntekijöiden vapaata liikkuvuutta yhteisössä, perustamissopimuksen 51 ja 235 artiklaan voidaan vedota ainoastaan tämän tavoitteen edistämiseksi. Asetuksessa N:o 1247/92 ei kuitenkaan paranneta, vaan huonontetaan sellaisten työntekijöiden elintasoa ja elämänlaatua, jotka pyrkivät harjoittamaan oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen unionin kansalaisina. Asetuksella ei edistetä eikä lujiteta taloudellista ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta, vaan pikemminkin estetään ja heikennetään sitä, koska asetus vaikeuttaa kansalaisten asumista ja työntekoa muissa maissa kuin kotimaassaan. Näin ollen riidanalainen muutos ei kantajan mukaan kuulu lainsäätäjälle perustamissopimuksen 235 ja 51 artiklassa annetun toimivallan piiriin.

71. Jätän tämän kysymyksen tarkastelusta heti aluksi pois suorat viittaukset 235 artiklaan, jotka eivät itsessään vaikuta tässä tapauksessa tarkoituksenmukaisilta. Asetuksen N:o 1408/71 ja kaikkien sitä muuttavien tai täydentävien asetusten oikeudellisena perustana onkin olennaisesti perustamissopimuksen 51 artikla. Täydentävä viittaus 235 artiklaan tuli tarpeelliseksi vasta, kun annettiin asetus N:o 1390/81, [41] jossa asetuksen N:o 1408/71 soveltamisalaa laajennetaan itsenäisiin ammatinharjoittajiin, kun taas perustamissopimuksessa ei ole tältä osin määräyksiä erityisistä toimivaltuuksista. En myöskään tarkastele pääasian kantajan viittausta perustamissopimuksen 8 a artiklaan, jossa 51 artiklaa laajemmin määrätään, että jokaisella "unionin kansalaisella" on "oikeus vapaasti liikkua ja oleskella jäsenvaltioiden alueella". Näiden määräysten mainitsemisen pääasiallisena tarkoituksena on kiertää

40 — Tämä artikla sisältyy nykyään asetuksen N:o 1408/71 95 b artiklaan sellaisena kuin asetus on muutettuna 22.12.1995 annetulla neuvoston asetuksella N:o 3095/95 (EYVL L 335, s. 1).

41 — Sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin ja heidän perheenjäseniinsä annetun asetuksen (ETY) N:o 1408/71 laajentamisesta itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä 12 päivänä toukokuuta 1981 annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 1390/81 (EYVL L 143, s. 1).

se este, että Snaresin tilanteella ei ole mitään yhtymäkohtaa perustamissopimuksen 51 artiklaan sitä erillään tarkasteltaessa, sillä artiklassa taataan ainoastaan *työntekijöiden* vapaa liikkuvuus. Vaikka riidanalaisen yhteisön lainsäädännön tarkoituksena on panna täytäntöön perustamissopimuksen 51 artiklassa asetetut tavoitteet, sen henkilöllinen soveltamisala on laajempi, kuten edellä jo todettiin. [42]

72. Tarkastelen siis seuraavaksi yhteensopivuutta perustamissopimuksen 51 artiklassa esitettyjen periaatteiden kanssa, joista artiklassa määrätään seuraavasti:

"Neuvosto toteuttaa yksimielisesti komission ehdotuksesta sellaiset sosiaaliturvan alan toimenpiteet, jotka ovat tarpeen työntekijöiden vapaan liikkuvuuden toteuttamiseksi, erityisesti ottamalla käyttöön järjestelmän, joka turvaa siirtotyöläisille ja heidän huollettavilleen sen, että:

a) kaudet, jotka eri maiden lainsäädännön mukaan otetaan huomioon oikeuden saamiseksi etuuteen ja sen säilyttämiseksi sekä etuuden määrän laskemiseksi, lasketaan yhteen;

b) etuudet maksetaan jäsenvaltioiden alueella asuville."

73. Muistettakoon, että muutoslainsäädäntö hyväksyttiin ottaen huomioon yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntö, jossa asetuksen N:o 1408/71 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua käsitettä "sosiaaliturvaetuus" tulkitaan laajasti, ja jonka mukaan tiettyihin "sekatyyppisiin" etuuksiin näin ollen sovelletaan perustettua yhteisön yhteensovittamisjärjestelmää.

74. Nyt käsiteltävän asian yhteydessä esiin nostettu ongelma ei siis ole niinkään sen tarkistaminen, oliko neuvostolla oikeus sisällyttää tämäntyyppiset etuudet asetuksen N:o 1408/71 soveltamisalaan, koska tämä oli jo tuloksena yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä, vaan sen tarkistaminen, oliko neuvostolla oikeus sallia, että näiden liitteessä II a mainittujen etuuksien myöntämiselle voitiin asettaa asumista koskeva edellytys poiketen 10 artiklan 1 kohdassa esitetystä periaatteesta.

75. On siis ennen kaikkea tutkittava, onko uusi 10 a artikla, jossa perustetaan oma järjestelmä tietyille 4 artiklan 2 a kohdassa tarkoitetuille etuuksille, pätevä.

42 — Ratkaisuehdotukseni 28—31 kohta. Ks. myös julkisasiamies Mancinin ratkaisuehdotus asiassa 238/83, Meade, tuomio 5.7.1984 (Kok. 1984, s. 2631), 2 ja 3 kohta.

76. Tältä osin on pantava merkille, että mahdollisuus säätää poikkeuksia asumista koskevista edellytyksistä luopumisen periaatteesta oli aluillaan jo ennen asetuksen N:o 1247/92 antamista.

77. Ensinnäkin jo 10 artiklan 1 kohta, jossa täsmennetään, että asumista koskevista edellytyksistä luopumisen periaatetta sovelletaan *"jollei tässä asetuksessa toisin säädetä"*, on äärimmäisen selkeä.

78. Niinpä asetus N:o 1408/71 sisälsi jo ennen vuotta 1992 tehtyjä muutoksia, säännöksiä, joissa sallitaan asumista koskevan edellytyksen asettaminen tiettyjen etuuksien myöntämiselle.

79. Mainittakoon esimerkiksi asetuksen 69 artikla, jossa työttömyyskorvausten maastaviennille säädetään kolmen kuukauden enimmäisaikaraja, ja jonka pätevyyden yhteisöjen tuomioistuin myöntää asiassa Van Noorden antamassaan tuomiossa [43] seuraavasti: "— — asiassa sovellettava yhteisön oikeus, erityisesti asetuksen N:o 1408/71 67 artiklan 3 kohta, 69 ja 70 artikla, ei estä jäsenvaltiota epäämästä työntekijältä työttömyyskorvauksia saman asetuksen 69 artiklassa tarkoitetun kolmen kuukauden enimmäiskauden jälkeen, jos työntekijä ei ole viimeksi täyttänyt vakuutus- tai työntekokausia kyseisessä jäsenvaltiossa". [44]

80. Mainittakoon myös asetuksen N:o 3 [45] liite E, jossa 10 artiklan 1 kohdasta poiketen luetellaan "etuudet, joita ei makseta ulkomailla", ja jonka pätevyyttä yhteisöjen tuomioistuin ei myöskään ole kyseenalaistanut. [46]

81. Myöskään yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännössä ei suljeta pois tätä mahdollisuutta poikkeukseen, kun siinä otetaan kantaa 10 artiklan 1 kohdassa ilmaistun periaatteen soveltamiseen "jollei sitä vastaan ole nimenomaisia säännöksiä". [47] Näin ollen yhteisöjen tuomioistuin myöntää implisiittisesti yhteisön lainsäätäjälle oikeuden antaa tällaisia erityisiä säännöksiä todetessaan, tällä kertaa entistä selkeämmin vastakohtaispäätelmänä, että: "— — koska kyseisiin maksuihin perustumattomiin etuuksiin sovellettavia yksityiskohtaisia erityissääntöjä ei ole, — — esitettyihin ongelmiin on löydettävä ratkaisu asetusten nykyisistä säännöksistä sellaisina kuin yhteisöjen tuomioistuin niitä tulkitsee". [48]

43 — Asia C-272/90, tuomio 16.5.1991 (Kok. 1991, s. I-2543).

44 — Tuomion 12 kohta.

45 — Siirtotyöläisten sosiaaliturvasta 25.9.1958 annettu neuvoston asetus (EYVL 30, 1958, s. 561), joka korvattiin asetuksella N:o 1408/71 1.10.1972 alkaen.

46 — Edellä alaviitteessä 9 mainittu asia Biason (tuomion 18—20 kohta).

47 — Asia 87/76, Bozzone, tuomio 31.3.1977 (Kok. 1977, s. 687, 21 kohta). Ks. myös edellä alaviitteessä 8 mainittu asia Piscitello (tuomion 16 kohta) ja edellä alaviitteessä 9 mainittu asia Giletti ym. (tuomion 16 kohta).

48 — Edellä alaviitteessä 25 mainittu asia komissio v. Ranska, tuomio 12.7.1990 (16 kohta).

82. Näiden säädös- ja oikeuskäytäntöviittausten perusteella voidaan siis todeta, että perustamissopimukseen ja perustettuun yhteensovittamisjärjestelmään ei sisälly yleistä sosiaalietuuksien maastaviennin periaatetta.

83. Vaikka tiettyjen etuuksien maastaviennin estäminen on hyväksyttävä edellä esitetyin perustein, on vielä varmistettava, että neuvosto voi asettaa tällaisen säännön tietyille "sekatyyppisille" etuuksille.

84. Nähdäkseni riidanalaisten etuuksien hyvin erityinen luonne poistaa kaikki epäilykset tästä.

85. Kuten Ranskan hallitus korostaa, [49] asumista koskeva edellytys on nyt käsiteltävässä asiassa perusteltu kahdeltakin kannalta. Ensinnäkin riidanalaiset etuudet myönnetään tietyssä valtiossa, ja ne määräytyvät tarkasti kyseisen valtion elintason ja elinkustannusten mukaan. Toiseksi näiden etuuksien maastaviennin estämisessä otetaan huomioon etuuksien saajien mahdollisuus hakea samanluonteisia etuuksia siinä jäsenvaltiossa, jonne he muuttavat asumaan.

86. Kun otetaan huomioon DLA:n kaltaisten sekatyyppisten etuuksien erityisluonne etuuksina, jotka ovat osittain klassisia sosiaaliturvaetuuksia ja osittain asiaa koskevan lainsäädännön ulkopuolelle jääviä sosiaalihuoltoetuuksia, poikkeuksellinen yhteensovittamisjärjestelmä on nähdäkseni perusteltu. Näiden etuuksien tarkoituksena on nimittäin varmistaa vähimmäisetuuden avulla tietty elintaso, jonka kyseinen valtio arvioi ottaen huomioon alueellaan vallitsevan keskimääräisen elintason, joka voi vaihdella valtiosta toiseen. Kyse on etuuksista, jotka myönnetään tietyssä ympäristössä niiden saajat huomioon ottaen.

87. Kunkin asuinvaltion sosiaalistaloudellinen tilanne ja jopa kulttuuri ja perhe-elämäkin ovat tällaisten etuuksien myöntämisen edellytysten perustana. Keskimääräisten tulojen ja elinkustannusten lisäksi esimerkiksi muiden tarveperusteisten etuuksien tai korvauksien olemassaolo on olennainen tekijä määriteltäessä tällaisten etuuksien myöntämistä koskevia yksityiskohtaisia sääntöjä. Näitä etuuksia tai korvauksia voivat olla asumistuki, vammaisten mahdollisuudet saada käytännön apua tai rahallista apua, mukautettu sairaalaverkosto tai valtion tai järjestöjen infrastruktuurit, jotka vastaavat vammaisten tarpeisiin.

88. Kun näitä tietyissä oloissa syntyneitä etuuksia myönnetään toisessa jäsenvaltiossa asuvalle saajalle, ne voivat osoittautua täysin soveltumattomiksi, liiallisiksi tai riittämättömiksi toisen valtion sosiaaliseen, taloudelliseen tai kulttuuriseen ympäristöön nähden. Olisi utopistista uskoa, että kaikki jäsenvaltiot yhdenmukaistuisivat tältä osin. Vammaisen henkilön rahalliset tarpeet eivät välttämättä ole samat Espanjassa kuin Yhdistyneessä kuningaskunnassa.

49 — Huomautusten 8 kohta.

89. Tämä etuuksien maastaviennin rajoitus voidaan lisäksi pätevästi perustella periaatteilla, jotka yhteisöjen tuomioistuin on ilmaissut asiassa 313/86, Lenoir, 27.9.1988 antamassaan tuomiossa (Kok. 1988, s. 5391), joka koski tiettyyn, yhdelle jäsenvaltiolle ominaiseen "sosiaaliseen ympäristöön" sidottuja korvauksia.

90. Pääasian riita koski sitä, oliko Ranskan toimivaltaisella viranomaisella oikeus lakkauttaa "lukuvuoden alkamisavustuksen" (allocation de rentrée scolaire) ja "yhden palkan avustuksen" (allocation de salaire unique) maksaminen pääasian kantajalle sillä perusteella, että tämä oli siirtynyt asumaan Ranskasta Yhdistyneeseen kuningaskuntaan. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin saattoi näin ollen asian yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi asetuksen N:o 1408/71 77 artiklan [50] tulkitsemiseksi.

Yhteisöjen tuomioistuin arvioi, että: "—— [tätä säännöstä] on tulkittava siten, että sillä annetaan sellaiselle perhe-etuuksien saajalle, joka on jäsenvaltion kansalainen mutta asuu toisen jäsenvaltion alueella, ainoastaan oikeus lähtömaansa sosiaaliturvalaitosten maksamiin 'perheavustuksiin', mutta ei muihin perheetuuksiin, kuten Ranskan lainsäädännössä säädettyihin 'lukuvuoden alkamisavustuksiin' ja 'yhden palkan avustuksiin'". [51]

Se katsoo, että kyseinen säännös ei riko perustamissopimuksen 48 ja 51 artiklaa, koska se "on soveltamisalaltaan yleinen sääntö, jota sovelletaan erottelematta kaikkiin jäsenvaltioiden kansalaisiin ja joka perustuu objektiivisiin kriteereihin, jotka koskevat kyseisten etuuksien laatua ja myöntämisedellytyksiä". [52]

Yhteisöjen tuomioistuin erottelee itse asiassa ne etuudet, jotka maksetaan yksinomaan perheenjäsenten lukumäärän ja tietyissä tapauksessa iän perusteella, ja joiden myöntäminen "on edelleen oikeutettua riippumatta edunsaajan ja hänen perheensä asuinpaikasta", ja toisaalta "toisenlaiset etuudet tai etuudet, joiden myöntämistä koskevat muut edellytykset, mistä on kyse esimerkiksi etuudessa, jonka tarkoituksena on kattaa tietyt lasten lukuvuoden alkamisesta aiheutuvat kulut [ja jotka] liittyvät useimmiten läheisesti sosiaaliseen ympäristöön ja näin ollen asianomaisten asuinpaikkaan". [53]

91. Katson, että liitteessä II a tarkoitetut maksuihin perustumattomat erityisetuudet, kuten DLA, kuuluvat niihin etuuksiin, jotka "liittyvät —— läheisesti sosiaaliseen ympäristöön ja näin ollen asianomaisten asuinpaikkaan".

92. Lisäksi olisi pantava merkille, että yhteisön lainsäätäjä on ottanut huomioon liitteessä II a tarkoitettujen etuuksien maasta-

50 — Tässä artiklassa myönnetään eläkeläisille ja orvoille, jotka oleskelevat muun kuin toimivaltaisen jäsenvaltion alueella, oikeus ainoastaan "perheavustuksiin", mutta ei asetuksen 1 artiklan u kohdassa tarkoitettuihin "perhe-etuuksiin".

51 — 11 kohta.

52 — 16 kohta.

53 — 16 kohta, kursivointi tässä.

viennin estämistä koskevan säännön samanaikaisesti kuin asuinvaltion lainsäädännön soveltamista koskevan säännön.

93. Tämän säännön mukaisesti jäsenvaltioiden on myönnettävä lainsäädäntöönsä sisältyvät maksuihin perustumattomat erityisetuudet kaikille asetuksen soveltamisalaan kuuluville asukkailleen heidän kansalaisuudestaan riippumatta, jos he täyttävät kansallisen lainsäädännön mukaiset myöntämisedellytykset ja jos kyseiset etuudet on lueteltu liitteessä II a.

94. Se, että nyt käsiteltävänä olevassa tapauksessa Snaresille tarjotaan Espanjassa DLA:ta vastaava, määrältään pienempi etuus tai että häneltä evätään vastaava espanjalainen etuus sillä perusteella, että hän ei täytä vaadittuja edellytyksiä, ei sinänsä ole peruste asetuksen 10 a artiklassa tarkoitetun asumista koskevan edellytyksen pätemättömyydelle. Koska tätä asiaa ei ole tähän mennessä yhdenmukaistettu yhteisössä, yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaisesti "— — jäsenvaltiot ovat edelleenkin toimivaltaisia määrittelemään ne edellytykset, jotka vaaditaan [sosiaalisten] etuuksien myöntämiseksi, vaikka ne määrittelisivätkin ne ankar[a]mmiksi, kunhan säädetyt edellytykset eivät merkitse yhteisön muiden jäsenvaltioiden työntekijöiden ilmeistä tai peiteltyä syrjintää". [54]

95. Nyt esillä olevassa tapauksessa olisi siis viitattava asuinvaltion, eli Espanjan, lainsäädännön asiaa koskeviin säännöksiin vetoamatta Yhdistyneen kuningaskunnan säännöksiin, vaikka nämä osoittautuisivatkin asianosaisen kannalta edullisemmiksi, jotta asiaa koskevan yhteisön lainsäädännön perustana olevaa *yhden ainoan sovellettavan lainsäädännön periaatetta* [55] ei rikottaisi. Asetukseen sisältyvien liittymäsääntöjen velvoittavuus johtuu tietenkin yhteisön oikeuden ensisijaisuudesta. Tästä seuraa, että asianosaiset eivät voi vapaasti valita sovellettavaa kansallista lainsäädäntöä, jos he täyttävät useaan kansalliseen järjestelmään kuulumisen edellytykset, samalla tavoin kuin "— — jäsenvaltioilla ei ole — — mahdollisuutta määrätä, missä määrin niiden omaa lainsäädäntöä tai toisen jäsenvaltion lainsäädäntöä sovelletaan", jos "— — kansallisen lainsäädännön soveltaminen määräytyy yhteisön oikeuden säännöistä ilmenevin perustein". [56]

96. Huomattakoon myös, että vaikka vuonna 1992 toteutettua uudistusta ei voida todeta pätemättömäksi siltä osin kuin se mahdollistaa asumista koskevan edellytyksen asettamisen tiettyjen maksuihin perustumattomien erityisetuuksien myöntämiselle, kuten edellä todettiin, se voidaan todeta pätemättömäksi siltä osin kuin siinä ei nou-

54 — Edellä alaviitteessä 36 mainittu asia Martínez Losada ym. (tuomion 43 kohta), jossa viitataan asiassa C-12/93, Drake, 20.9.1994 annettuun tuomioon (Kok. 1994, s. I-4337, 27 kohta).

55 — Asetuksen N:o 1408/71 13 artiklan 1 kohta.

56 — Asia 276/81, Kuijpers, tuomio 23.9.1982 (Kok. 1982, s. 3027, 14 kohta).

dateta perustamissopimukseen ja perusasetukseen sisältyviä asiaa koskevia vaatimuksia asetuksen soveltamisalaan kuuluvien henkilöiden vapaan liikkuvuuden varmistamiseksi.

97. Olisikin pantava merkille, että asetukseen N:o 1408/71 asetuksella N:o 1247/92 tehdyt täydennykset eivät rajoitu nyt tarkasteltavaan 10 a artiklan 1 kohdan säännökseen, vaan muodostavat johdonmukaisen kokonaisuuden, jolla varmistetaan tavoitteen tehokas toteutuminen.

98. Uusissa yhteensovittamissäännöissä otetaankin nimenomaisesti huomioon muussa kuin asuinpaikkana olevassa jäsenvaltiossa esiintyvät seikat tai olot. Asetuksen 10 a artiklan 2—4 kohdassa velvoitetaan itse asiassa asuinvaltio:

— ottamaan huomioon muissa jäsenvaltioissa täyttyneet kaudet perustamissopimuksen 51 artiklan a kohdan mukaisesti (2 kohta),

— pitämään muiden jäsenvaltioiden lainsäädännön mukaan suoritettavia etuuksia sovellettavan lainsäädännön mukaan myönnettyinä etuuksina siltä osin kuin on kyse oikeudesta täydentäviin etuuksiin (3 kohta) sekä

— tunnustamaan toisessa jäsenvaltiossa todettu vammaisuus tai työkyvyttömyys (4 kohta).

99. Lisäksi 4 artiklan 2 a kohdassa laajennetaan asetuksen soveltamisalaan kuuluvien henkilöiden oikeuksia maksuihin perustumattomiin erityisetuuksiin, sillä siinä säädetään, että asetuksen soveltamisalaan kuuluvat *kaikki* kyseiset etuudet eivätkä ainoastaan ne, joilla on sosiaaliturvan olennaiset piirteet, kuten aiemmin oli asia yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti.

100. Uudessa lainsäädännössä sen soveltamisalaan kuuluville henkilöille annettu suoja osoittautuu lisäksi tietyiltä osin laajemmaksi kuin yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön tuloksena syntynyt suoja. Esimerkiksi oikeus etuuteen ei enää edellytä, että hakija on aiemmin kuulunut sen valtion sosiaaliturvalainsäädännön piiriin, jossa hän hakee etuutta, kuten edellä mainitussa asiassa Newton annetussa tuomiossa edellytetään.

101. Näin ollen, toisin kuin pääasian kantaja väittää, hyväksyessään muutosasetuksen N:o 1247/92 neuvosto ei nähdäkseni rikkonut perustamissopimuksen 51 artiklaan perustuvaa velvoitettaan hyväksyä "toimenpiteet, jotka ovat tarpeen työntekijöiden vapaan liikkuvuuden toteuttamiseksi". Lisäksi on syytä muistaa tässä yhteydessä, että 51 artiklassa ei määrätä toteutettavista

toimenpiteistä yksityiskohtaisesti vaan annetaan neuvostolle "— — laaja harkintavalta tarkoituksenmukaisimpien toimenpiteiden valitsemisessa perustamissopimuksen 51 artiklassa tarkoitetun lopputuloksen saavuttamiseksi". [57]

102. Käsittelen lopuksi vielä kahta muuta seikkaa, joista istunnossa on keskusteltu ja jotka voivat pääasian kantajan mukaan herättää epäilyksiä uuden lainsäädännön pätevyydestä.

103. Kantaja on ensinnäkin tuonut esiin ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen 8 artiklan [58] ilmeisesti väittääkseen, että se, että hän ei voi viedä hänelle myönnettyä DLA:ta Espanjaan, jossa hänen äitinsä asuu, voisi loukata hänelle tässä määräyksessä taattua oikeuttaan nauttia perhe-elämäänsä kohdistuvaa kunnioitusta.

Vaikka tämän väitteen, jonka perusteena oleva määräys "koskee ihmisen henkilökohtaisen vapauden alueen kehittymistä", [59] merkityksellisyyteen voidaankin suhtautua epäilevästi, todettakoon yksinkertaisesti, että perustettu järjestelmä ei suinkaan muodosta estettä asianosaisen asettumiselle toiseen jäsenvaltioon, jossa hänen perheenjäsenensä asuu, vaan merkitsee edistystä suhteessa aiempaan lainsäädäntöön, jonka osalta on muistettava, että siinä ei mitenkään taattu "sekatyyppisten" etuuksien sisältymistä sen asialliseen soveltamisalaan eikä siis myönnetty hänelle järjestelmällisesti oikeutta perustetun yhteensovittamisjärjestelmän mukaiseen etuuteen.

104. Lisäksi on esitetty, että uudet säännökset, jotka estävät riidanalaisten etuuksien maastaviennin, voivat muodostaa esteen asianosaisten oikeudelle oleskella toisessa jäsenvaltiossa, jos kyseinen valtio voi asettaa oleskelulle varoja koskevan edellytyksen. [60]

Huomattakoon ensinnäkin, että ongelmaa ei tässä tapauksessa esiinny, koska Snares saa edelleen Espanjassa, jossa hän on asunut jo yli kolme vuotta, maksuihin perustuvaa työkyvyttömyysetuutta (incapacity benefit) [61] asetuksen N:o 1408/71 10 artiklan 1 kohdan mukaisesti. Muistettakoon lisäksi, että jo ennen asetuksen N:o 1247/92 hyväksymistä sallittiin, että tiettyjen etuuksien myöntämiselle voidaan asettaa asumista koskeva edellytys. [62]

57 — Asia C-443/93, Vougioukas, tuomio 22.11.1995 (Kok. 1995, s. I-4033, 35 kohta).

58 — Tämän artiklan 1 kappaleessa määrätään, että "jokaisella on oikeus nauttia yksityis- ja perhe-elämäänsä, kotiinsa ja kirjeenvaihtoonsa kohdistuvaa kunnioitusta".

59 — Yhdistetyt asiat 46/87 ja 227/88, Hoechst v. komissio, tuomio 21.9.1989 (Kok. 1989, s. 2859, 18 kohta).

60 — Oleskeluoikeudesta 28 päivänä kesäkuuta 1990 annettu neuvoston direktiivi 90/364/ETY (EYVL L 180, s. 26) ja ammattitoimintansa lopettaneiden työntekijöiden ja itsenäisten ammatinharjoittajien oleskeluoikeudesta 28 päivänä kesäkuuta 1990 annettu neuvoston direktiivi 90/365/ETY (EYVL L 180, s. 28).

61 — Ks. ratkaisuehdotukseni alaviite 14.

62 — Ks. ratkaisuehdotukseni 76— 81 kohta.

Ratkaisuehdotus

105. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin vastaa Social Security Commissionerin esittämiin kysymyksiin seuraavasti:

1) Sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä 14 päivänä kesäkuuta 1971 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71, sellaisena kuin se on muutettuna 30 päivänä huhtikuuta 1992 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 1247/92, voimaantulopäivästä 1.6.1992 alkaen voidaan muutetun asetuksen N:o 1408/71 4 artiklan 2 a kohdassa tarkoitetun, kyseisen asetuksen liitteessä II a mainitun "maksuihin perustumattoman erityisetuuden" myöntämisen edellytykseksi — etuuden hakijalla jo olevia oikeuksia kuitenkaan muuttamatta — pätevästi asettaa etuuden myöntävän valtion alueella asuminen muutetun asetuksen N:o 1408/71 10 a artiklan 1 kohdan mukaisesti, vaikka ennen kyseistä päivää vastaavan etuuden voitiinkin tietyissä tapauksissa katsoa kuuluvan asetuksen N:o 1408/71 4 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan eikä sen myöntämiselle tuolloin voitu kyseisen asetuksen 10 artiklan 1 kohdan mukaisesti asettaa asumista koskevaa edellytystä.

2) Asetus N:o 1247/92 on annettu EY:n perustamissopimuksessa ja erityisesti sen 51 ja 235 artiklassa neuvostolle myönnetyn toimivallan nojalla, eikä sitä tutkittaessa ole tullut esille seikkoja, joiden vuoksi tämän asetuksen pätevyys voitaisiin asettaa kyseenalaiseksi.